

Шевчук Т.П.

МІЖНАРОДНЕ ТРУДОВЕ ПРАВО

Програма курсу
для студентів факультету міжнародних відносин

АНОТАЦІЯ

В системі захисту основних прав і свобод людини в сфері праці і трудових відносин, соціального забезпечення та встановлення відповідного рівня їх правових гарантій є міжнародні норми про працю, сукупність яких утворює міжнародне трудове право.

Впродовж кількох десятків років формування єдиної концепції міжнародного трудового права ускладнювалось функціонуванням двох полярних правових систем, які юридично закріплювали основи існуючого суспільно-економічного ладу в тій чи іншій державі. У зв'язку з цим в трактуванні найбільш гострих і важливих питань сфері міжнародного регулювання праці виникали деякі суперечності і розбіжності.

Процес політичного і соціально-економічного “роззброєння” поступово формує єдиний підхід в сфері міжнародного регулювання праці, сприяє інтенсивній та ефективній імплементації найбільш прогресивних норм з однієї правової системи в іншу.

Головним завданням і водночас надбанням сучасного міжнародного трудового права є встановлення єдиної системи міжнародних трудових стандартів та взаємоузгодження правової політики держав щодо правового регулювання праці та трудових відносин.

В запропонованому спецкурсі міжнародне трудове право розглядається як галузь міжнародного права. Програма спецкурсу спрямована як на вивчення нормативних актів в сфері міжнародного регулювання праці, так в однаковій мірі на їх застосування. Це передбачає необхідність засвоєння студентами основних положень правових актів МОП, та інших міжнародних організацій, двосторонніх та багатосторонніх міжнародних договорів стосовно проблем зайнятості, правового регулювання окремих умов праці та праці окремих категорій працівників, соціальної ролі та значення профспілкових об'єднань в захисті трудових прав та інтересів найманих працівників. В межах спецкурсу розглядаються питання міжнародно-правового регулювання робочого часу, часу відпочинку, охорони та гігієни праці, оплати праці, дисципліни праці, проблеми соціального страхування і соціального забезпечення, які складають особливу частину спецкурсу.

Загальну частину складають питання предмету, системи, принципів, суб'єктів та джерел міжнародного трудового права, а також історичні передумови та етапи його становлення і розвитку.

Тема 1. Предмет, система, джерела міжнародного трудового права

Політичні, юридичні, соціально-економічні передумови становлення і розвитку міжнародного трудового права. Міжнародне трудове право як галузь міжнародного права. Предмет і система міжнародного трудового права. Сфера регулювання і об'єкт.

Джерела міжнародного трудового права. Основні принципи міжнародно-правового регулювання праці. Основні завдання і функції.

Інтеграційно-корпоративна функція міжнародного трудового права.

Міжнародне трудове право та інститут захисту прав людини в міжнародному праві. Співвідношення норм міжнародного права та внутрідержавного трудового права.

Тема 2. Міжнародні договори в сфері застосування праці і регулювання трудових відносин

Юридичні і соціально-економічні особливості міжнародних договорів в питаннях праці і трудових відносин. Проблеми правового регулювання праці і трудових відносин в установчих документах міжнародних організацій. Двосторонні договори у сфері правового регулювання праці. Багатосторонні договори по окремих питаннях праці та трудових відносин.

Способи контролю за дотриманням договорів по окремих питаннях праці. Міжнародно-правові документи щодо застосування праці, які не носять договірний характер. Універсальне застосування норм міжнародних угод про працю.

Тема 3. Право на працю та міжнародно-правове регулювання в сфері забезпечення повної зайнятості населення

Право на працю як обов'язкова юридична умова ефективності політики в сфері зайнятості. Захист від примусової праці. Свобода від дискримінації в праві на працю. Конституційне закріплення права на працю.

Основні напрямки міжнародно-правового регламентування прийому громадян на роботу: норми матеріально-правового характеру (опосередковані конституційним правом громадян на працю) та норми, врегульовуючі процедуру укладення трудової угоди (види, строки, форма і т. д.). Зміна характеру та умов праці на робочих місцях. Юридичні гарантії збереження трудових відносин, захист працівників в процесі захисту їх трудових прав в випадку безпідставних звільнень і встановленні гарантій зайнятості.

Тема 4. Правове регулювання робочого часу в міжнародному трудовому праві

Поняття нормальної тривалості робочого часу в міжнародному трудовому праві. Основні напрямки правового забезпечення норми тривалості робочого часу. Принципи поєднання колективного договірної і законодавчого регулювання робочого часу.

Соціально-економічний та правовий аспект міжнародних норм, регламентуючих скорочену тривалість робочого часу. Колективно-договірне та індивідуально-договірне регулювання робочого часу працівників зайнятих на сезонних та тимчасових роботах. Проблеми використання праці працівників понад встановлену норму тривалості робочого часу.

Тема 5. Міжнародно-правове забезпечення часу відпочинку працівників та його ефективного використання

Право на відпочинок як одне із основних соціально-економічних прав працівника. Поняття часу відпочинку в міжнародному трудовому праві. Види часу відпочинку. Перерви на протязі робочого дня. Тривалість щоденного відпочинку. Міжнародна охорона права на щотижневий відпочинок. Святкові, неробочі, вихідні дні, порядок їх встановлення та надання. Закріплення права на щорічну оплачувану відпустку в міжнародному трудовому праві. Основні і додаткові відпустки. Відпустка без збереження заробітної плати.

Тема 6. Міжнародно-правове регулювання оплати праці

Забезпечення оплати праці по кількості і якості як один із основних принципів міжнародно-правового регулювання оплати праці. Диференціація в системі оплати праці. Підвищення розмірів оплати праці та удосконалення нормування праці.

Мінімальний розмір заробітної плати. Гарантії мінімального рівня оплати праці. Форми і системи оплати праці. Міжнародно-правове регулювання оплати праці в надурочний час. Оплата праці у святкові і неробочі дні. Оплата праці у нічний час. Порядок оплати праці при виготовленні продукції, що виявилась браком. Оплата часу простою. Строки виплати заробітної плати і розрахунку при звільненні.

Тема 7. Міжнародно-правове регулювання охорони і гігієни праці

Міжнародно-правові гарантії в сфері забезпечення здорових і безпечних умов праці. Зміст права громадян на охорону праці. Міжнародно-

правові аспекти, спрямовані на забезпечення охорони здоров'я працівників від найбільш небезпечних професійних захворювань. Відповідність правил техніки безпеки, введенню нових методів експлуатації робочих місць. Міжнародно-правовий захист і охорона праці жінок і неповнолітніх. Відповідальність за порушення законодавства в галузі охорони праці.

Тема 8. Соціальна роль та значення міжнародних профспілкових об'єднань в процесі прогресивного розвитку міжнародного трудового права

Профспілки як органи захисту інтересів та прав працівників. Вплив профспілок на визначення сфери регулювання міжнародного трудового права. Основні напрямки діяльності профспілок щодо конкретизації міжнародно-правових норм про працю та посилення їх юридичної ефективності. Визнання профспілки в якості єдиного і виключного представника персоналу для ведення колективних переговорів. Участь профспілок в діяльності функціонуючих на підприємстві органів. Засоби контролю профспілками за дотриманням міжнародно-правових норм про працю.

Тема 9. Соціальне страхування і соціальне забезпечення в міжнародному трудовому праві

Соціальне страхування і соціальне забезпечення як невід'ємне право громадян. Основні принципи соціального страхування і соціального забезпечення. Система соціального страхування і соціального забезпечення. Міжнародно-правові норми про соціальне страхування і соціальне забезпечення, їх розвиток і удосконалення. Порядок формування страхових фондів, фондів соціального забезпечення. Право на отримання пенсій і допомог. Підстави отримання пенсії. Мінімальні норми соціального забезпечення. Здійснення контролю за дотриманням норм про соціальне забезпечення.

Література

1. Аметистов Э.М. Международное трудовое право и рабочий класс. М., 1970.
2. Аметистов Э.М. Международное право и труд. М., 1982.
3. Бару М. Виникнення зобов'язань за трудовим договором //Право України, 1994, № 8.
4. Бару М. На шляху до нового трудового кодексу// Право України, 1994, № 5-6.
5. Беркассон Б. Роль рабочих представителей в изменении характера трудовой деятельности на рабочем месте: некоторые правовые аспекты. В сб. Сравнительное трудовое право. М., 1987.
6. Броуди Д. Участие рабочих в принятии решений компании. В сб. Сравнительное трудовое право. М., 1987.
7. відносин і Автореферат докт. дис. К., 1994
7. Власов В.И. Социальная защита прав работников с неполной
8. Вороніна Л. Сфера і порядок застосування контракту як особливої форми трудового договору // Право України, 1994, № 11-12
9. Гапоненко В.Ф., Михайлов Ф.Н. Трудовое право. М., 2002.
10. Герасимова Е. Участие проф. союзов в гражд.судопр.ве//Человек и труд. 1996. №11. -с.73-81.
11. Гордон А.А.,Клоков Э.В. Трудовые отношения: к 3-х стороннему социальному партнерству. "Полис", 1992, № 1-2.
12. Гусев К.Н. Договор о труде в трудовом праве при формировании рыночной зкономики. М., 1993.
13. Гусов К.Н., Толкунова В.Н. Трудовое право России. М., 2001.
14. Довгерт А.С. Правове регулювання міжнародних трудових
15. Дойблер В. Тенденции развития трудового права в промышленно развитых странах // Государство и право, 1995, №
16. Документы МОТ. М., 2000.
17. Жарков Б.Н. Основные положения трудового законодательства в развивающихся странах Азии и Африки. М., 1979.
18. Жернаков В. Міжнародний аспект правового регулювання соціально-трудових відносин.
19. Зайцева Е.Р., Ражественская Т.З. Теория и практика правовой науки США //Вестник Московского университета, 1995, № 1.
20. Иванов С.А. Приминение Конвенций МОП в России в переходной период //Гос.и право, 1994, N 8-9.
21. Иванов С.А. Трудовое право в капиталистическом государстве. М., 1987.
22. Иванов С.А. Трудовое право переходного периода: проблемы

- использования зарубежного опыта //Гос.и право 1995, №3.
23. Иванов С.А. Трудовое право переходного периода: некоторые проблемы //Гос.и право, 1994, № 4.
 24. Иванов С.А. Трудовое право переходного периода: новые источники//Человек и труд. 1996. №1.-с.43–52.
 25. Казухиса Накаяма. Характеристика трудового права Японии и его проблемы//Вестник Моск.ун-та. Серия право 1996. №6.-с.78-86.
 26. Кинлев И.Я. Трудовые конфликты в капиталистическом обществе:
 27. Киселев И.Я. Международный труд. М., 1997.
 28. Киселев И.Я. Сравнительное и международное трудовое право. М., 1999.
 29. Киселев И.Я. Проблемы международного регулирования труда М., 1964.
 30. Киселев И.Я. Трудовое право в условиях рыночной экономики. М., 1992.
 31. Кисилев С.И. Трудовое право стран Запада на рубеже XXI века//Человек и труд. 1996. №1.-с.121–133.
 32. Курилов В.И. Личность, трудовое право. М., 1989.
 33. Лазарев В. Ежегодный отпуск рабочих и служащих//Человек и труд. 1996.№7.-с.73-76.
 34. Льюнс Р.,Симпсон Р. Свобода организации: юридическая поддержка переговоров о заключении коллективного договора. В сб. "Сранительное трудовое право",- М., 1987.
 35. Международный симпозиум по вопросам заработной платы// Человек и труд. 1996. №7.-с.70.
 36. Миронова Т.К. Развитие законодательства о социальном обеспечении: новые подходы. //Гос.и право, 1995,- №2.
 37. Муцинова Н. Британские проф.союзы: диалог с властями или возвращение к забастовкам// Человек и труд. 1996. №11.-с.81-83.
 38. Некипелов Д.С. Занятость в мире в 1995 г. Кризисные тенденции и позиция МОТ //Труд за рубежом, 1994, №1.
 39. Нишпорко Ю., Стадник М. Міжнародна Організація Праці – 80 // Право України 1999, №7. С.127-131.
 40. Осипцова Ж.П. Трудовой договор ФРГ//Человек и труд. 1996. №2.- с.119–128.
 41. Панина А.Б. Трудовое право. М., 1998.
 42. Практические рекомендации Международного бюро труда по организации рабочего времени//Человек и труд. 1996. №11. -с.93-96; №12.- с.93-98.
 43. Рекомендации Группы МВТ по реформе политики заработной платы

- и доходов в Центральной и Восточной Европе //Человек и труд. 1996. №7.-с.71-72.
44. Решетников Ф.М. Правовая система стран мира. Справочник.-М., 1993.
 45. Рочко А.В. Координирование системы социальной защиты в ЕС //Труд за рубежом, 1994, №1.
 46. Рюдигер Кайм. МОТ открыта для сотрудничества //Человек и труд, 1994, №1.
 47. Сафонов В.А. О некоторых принципах регулирования трудовых отношений//Человек и труд. 1996. №7.-с.82–88 .
 48. Сильвестров С. Регулирование социально-трудовых конфликтов. Человек и труд. 1993. №1.
 49. Скрипка В.И. Трудовое право в схемах. М., 1997.
 50. Смирнов О.В. Трудовое право. М., 1996.
 51. Сыроватская Л.А. Трудовое право. М., 2001.
 52. Сыроватская Л.А. Трудовые отношения и трудовое право // Человек и труд. 1996. №7.-с.75–82 .
 53. Толкунова В.Н. Трудовое право. М., 2002.
 54. Труд в мире. НИИ труда. М., 1990. №2.
 55. Труд за рубежом. НИИ труда, М., 1990. N 2,3,4.
 56. Хохлов Е.Б. Субъективное трудовое право в системе права// Правоведение. 1996.№2.-с.54-71.
 57. Чернишева Г.І. Трудове право України. Практикум. К., 1999.
 58. Эвинг К. Регулирование труда в сфере государственной службы. В сб. "Сравнительное трудовое право". М., 1987.

Плани семінарських занять

Тема 1: Поняття сучасного міжнародного трудового права, його завдання та функції

1. Поняття міжнародного трудового права та його специфічні особливості
2. Предмет міжнародного трудового права
3. Завдання та функції міжнародного трудового права
4. Міжнародне трудове право в системі сучасного міжнародного права
5. Співвідношення міжнародного трудового права з трудовим правом України.

Література:

1. Аметистов Э.М. Международное право и труд: факторы имплементации международных норм о труде. - М., 1982.
2. Довгерт А.С. Правовое регулирование международных трудовых отношений. – К., 1992
3. Иванов С.А. Проблемы международного регулирования труда. – М., 1964.
4. Киселев И.Я. Международный труд. М., 1997.
5. Киселев И.Я. Сравнительное и международное трудовое право. М., 1999.
6. Митева Л. Эволюция трудовых отношений // Человек и труд, 1993, №3.
7. Пилипенко П.Д. Трудовое право України. – К., 2003
8. Смирнов О.В. Трудовое право. М., 1996.

Тема 2: Історія становлення та розвитку сучасного міжнародного трудового права

1. Правова природа відносин трудового найму в другій половині XIX ст.
2. Праця як об'єкт міжнародно-правового регулювання
3. Соціально-економічні та політичні передумови становлення міжнародного трудового права
4. Міжнародне трудове право першої половини XX ст.
5. Міжнародне трудове право в період «холодної війни».
6. Тенденції та перспективи розвитку сучасного міжнародного трудового права.

Література:

1. Аметистов Э.М. Международное трудовое право и рабочий класс. М.,

1970.

2. Дойблер В. Тенденции развития трудового права в промышленно-развитых странах // Государство и право, 1995, №2.
3. Киселев И.Я. Новый облик трудового права стран Запада. – М., 2003.
4. Киселев И.Я. Трудовое право России (историко-правовое исследование). – М., 2001.
5. Костин Л.А. Международная Организация Труда. – М., 2002.
6. Лившиц Р.З. Трудовое законодательство: настоящее и будущее. – М., 1989.
7. Нипорко Ю., Стадник М. Міжнародній Організації Праці – 80 років // Право України, 1999, №7.
8. Пилипенко П.Д. Трудове право України. – К., 2003
9. Прокопенко В.І. Трудове право. – К.: “Вентурі”, 1996.
10. Симорот З.К. Законодательство о труде в условиях перестройки. – К., 1991.
11. Фатуев А.А. Трудовое право в жизни человека. – М., 1991.
12. Чанишева Г. МОП: соціальні ініціативи у відповідь на глобалізацію // Право України, 2001, №5.

Тема 3: Джерела міжнародного трудового права та їх правова природа

1. Поняття джерел міжнародного трудового права та співвідношення з джерелами міжнародного права
2. Система джерел міжнародного трудового права
3. Установчі документи міжнародних організацій
4. Багатосторонні міжнародні договори у сфері правового регулювання праці та трудових відносин
5. Двосторонні міжнародні договори по окремих питаннях правового регулювання праці
6. Акти програмного характеру
7. Співвідношення з джерелами трудового права України

Література:

Законодавство

Міжнародно-правові акти

1. Загальна Декларація прав людини 1948 р. // Права людини. – К., 1992.
2. Пакт про громадянські та політичні права 1966 р.// Права людини. – К., 1992.
3. Пакт про соціальні, економічні і культурні права // Права людини. – К., 1992.

4. Конвенція ООН про захист прав трудівників-мігрантів та членів їх сімей 1990 р.
5. Собрание Конвенций и Рекомендаций МОТ. - М., 1991.
6. Декларація про основоположні принципи і права в сфері праці від 19.06.1998 р.

Законодавство України

1. Конституція України // ВВРУ, 1996, №30.
2. КЗпП України // ВВРУ, 1971, №50
3. Декларація про державний суверенітет України // ВВРУ, 1990, №31.
4. Закон України “Про міжнародні договори України” від 22.12.1993 р. // ВВРУ, 1994, №10.
5. Закон України “Про дію міжнародних договорів на території України” від 10.12.1991 р.

Спеціальна література

1. Аметистов З.М. Международное трудовое право и рабочий класс. М., 1970.
2. Аметистов Э.М. Международное право и труд: факторы имплементации международных норм о труде. - М., 1982.
3. Довгерт А.С. Правовое регулирование международных трудовых отношений. – К., 1992
4. Документи еждународной Организации Труда (МОТ). – М., 2000.
5. Жорович Д. Вплив міжнародних норм про працю на вітчизняне законодавство // Право України, 2001, №3.
6. Зивс С.Л. Источники права. – М., 1981.
7. Иванов С.А. Трудовое право переходного периода: новые источники // Государство и право, 1996, №1.
8. Міжнародні акти як джерело трудового права // Право України, 1999, №11.
9. Пилипенко П.Д. Трудове право України. – К., 2003

Тема 4: Суб’єкти міжнародного трудового права

1. Поняття суб’єктів міжнародного трудового права та їх види
2. Держави як суб’єкти міжнародного трудового права
3. Міжнародна трудова правосуб’єктність, її види та специфічні особливості
4. Міжнародні організації в системі суб’єктів міжнародного трудового права.

5. Регіональні об'єднання держав та особливості їх міжнародної трудової правосуб'єктності.

Література:

1. Буткевич В.Т. Міжнародне право (основи теорії). - К., 2002.
2. Гуменюк Г.І. Міжнародні регіональні організації. – К., 2001.
3. Иваненко В.А., Иваненко В.С. Социальные права человека и социальные обязанности государств. – Санкт-Петербург, 2003.
4. Киселев И.Я. Сравнительное и международное трудовое право. М., 1999.
5. Колосов Ю.М., Кузнецов В.И. Международное право. – М., 1995.
6. Костин Л.А. Международная Организация Труда. – М., 2002.
7. Лукашук И.И. Международная правосубъектность. – М., 1971.
8. Международные организационные системы ООН. Справочник. – М., 1990.
9. Пилипенко П.Д. Трудове право України. – К., 2003

Тема 5: Фундаментальні принципи сучасного міжнародного трудового права

1. Поняття принципів міжнародного трудового права та їх особливості.
2. Види принципів міжнародного трудового права та критерії їх класифікації.
3. Нормативний зміст принципів міжнародного трудового права
4. Співвідношення фундаментальних принципів міжнародного трудового права та принципів трудового права України.

Література:

Законодавство

1. Документы Международной Организации Труда (МОТ). - М., 2000.
2. Конвенции и рекомендации МОТ в 2-х томах. – Женева, 2001.
3. Декларація про основоположні принципи і права в сфері праці від 19.06.1998р.

Спеціальна література

1. Баткаев С., Земленов В. Принципы регулирования трудовых отношений // Человек и труд, 1992, №1.
2. Буткевич В.Г. Міжнародне право (основи теорії). – Київ, 2002.
3. Жернаков В. Міжнародний аспект правового регулювання соціально-правових відносин // Право України, 2001, №4.
4. Жираков В.Свобода праці як принцип сучасного трудового права України // Право України, 1999, №3.
5. Жоравович Д. Вплив міжнародних норм про працю на вітчизняне

законодавство // Право України, 2001, №1.

6. Иванов С.А. Проблемы международного регулирования труда. – М., 1964.
7. Киселев И.Я. Сравнительное и международное трудовое право. М., 1999.
8. Колодій А.М. Принципи права України. – К., 1998.
9. Пилипенко П.Д. Проблемы теории трудового права. – Львів, 1999.
10. Пилипенко П.Д. Трудове право України. – К., 2003.
11. Прокопенко В.И. Основные принципы трудового права. – К., 1969.
12. Прокопенко В.И. Трудове право “Вентурі” – 1996 р.

Тема 6: Загальна характеристика міжнародних стандартів праці

1. Праця в системі міжнародно-правового регулювання.
2. Стандарти ООН.
3. Стандарти МОП.
4. Регіональні стандарти праці.

Література:

1. Аметистов Э.М. Международное трудовое право и рабочий класс. – М., 1970.
2. Гусаков К.Н. , Курилин Н.Л. Международно-правовое регулирование труда в Конвенциях и рекомендациях МОТ. – М., 1992.
3. Довгерт А.С. Правовое регулирование международных трудовых отношений. – К., 1992.
4. Зенгер А. Права человека и контроль за их осуществлением в МОТ // Советское государство и право, 1991, №10.
5. Иванов С.К. Проблемы международного регулирования труда. – М., 1964.
6. Киселев И.Я. Сравнительное и международное трудовое право. – М., 1999.
7. Костин Л.А. Международная Организация Труда. – М., 2002.
8. Ли Э. Глобализация и нормы в области труда: обзор проблемы // Международный обзор труда, 1997, №1-2.
9. МБП. Нормотворча діяльність МОП в епоху глобалізації. Доп.Генерального директора. – Женева, 1997.
10. Шаповал Е.А. Нормы международного права как источник российского трудового права // Вестник Московского университета. Серия 11 Право. – 1999, №1.

Тема 7: Міжнародно-правове регулювання зайнятості

1. Зайнятість як об'єкт міжнародно-правового регулювання
2. Міжнародно-правова політика зайнятості та основні її напрямки
3. Нормативний зміст правових актів МОП в сфері зайнятості.
4. Регіональні стандарти зайнятості.
5. Співвідношення правового регулювання зайнятості у трудовому законодавстві України та у міжнародному праві.

Література:

Законодавство

Міжнародні акти

1. Конвенція МОП №122 “Про політику в галузі зайнятості” 1964 р.
2. Конвенція МОП №142 “Про професійну орієнтацію і професійну підготовку в галузі розвитку людських ресурсів” 1976 р.
3. Конвенція МОП №2 “Про безробіття” 1919.

Національне законодавство

1. КЗпП України // ВВРУ, 1971, №50. Ст.375.
2. Закон України “Про зайнятість населення” // ВВРУ, 1991, №14, ст.170
3. Положення про організацію роботи щодо сприяння зайнятості населення в умовах масового вивільнення працівників / Постанова КМУ від 31.12.1993 // ЗП України 1994, №4, ст.107.

Спеціальна література

1. Аметистов Э.М. Международное право и труд. М., 1982.
2. Дайджест МОТ. В центре внимания- неполная занятость // Человек и труд, 1993, №10
3. Дойблер В. Тенденции развития трудового права в промышленно развитых странах // Государство и право, 1995, №
4. Киселев И.Я. Сравнительное и международное трудовое право. М., 1999.
5. Некипелов Д.С. Занятость в мире в 1995 г. Кризисные тенденции и позиция МОТ //Труд за рубежом, 1994 , №1.
6. Пастухов В. Права людини і ринок праці в Україні: проблеми та шляхи їх вирішення // Український часопис прав людини, 1996, №2.
7. Процевський О. Новий зміст права на працю – основа реформування трудового законодавства України // Право України, 1999, №6.
8. Ярошенко О. Щодо дискримінації права на працю // Право України, 2000, №7.

Тема 8: Міжнародно-правові стандарти в сфері колективно-договірного регулювання

1. Право на ведення колективних переговорів як один із основних принципів сучасного міжнародного трудового права.
2. Загальна характеристика джерел колективно-договірного регулювання праці.
3. Міжнародно-правова регламентація порядку проведення колективних переговорів.
4. Обов'язок держав щод сприяння в сфері ведення колективних переговорів.

Література:

Законодавство

Міжнародні акти

1. Загальна декларація прав людини 1948 р.
2. Пакт про соціальні, економічні і культурні права // Права людини. – К., 1992.
3. Конвенція МОП №11 “Про право на асоціацію та об’єднання трудящих в сільському господарстві” 1921 р.
4. Конвенція МОП №87 “Про свободу асоціації із захист права на організацію” 1948 р.
5. Конвенція МОП №98 “Про застосування принципів права на організацію і ведення колективних переговорів” 1949 р.
6. Конвенція МОП №144 “Про тристоронні консультації” 1993 р.
7. Конвенція МОП №154 “Про сприяння колективним переговорам” 1981 р.

Національне законодавство

1. КЗпП України // ВВРУ, 1971, №50, ст.375
2. Закон України “Про колективні договори і угоди” від 1.07.93 р. // ВВРУ, 1993, №36, ст.361.

Спеціальна література

1. Аметистов З-М. Международное трудовое право и рабочий класс. М., 1970.
2. Гордон А.А., Клоков Э.В. Трудовые отношения: к 3-х стороннему социальному партнерству. "Полис", 1992, № 1-2.
3. Жернаков В. Міжнародний аспект правового регулювання соціально-трудоких відносин.
4. Иванов С.А. Проблемы международного регулирования труда. – М., 1964.

5. Чанишева Г. Право на страйк: міжнародні стандарти та законодавство України // Право України, 2000, №12.

Тема 9: Міжнародно-правове регулювання робочого часу і часу відпочинку

I заняття

1. Інститут робочого часу в сучасному міжнародному трудовому праві
2. Встановлення нормальної тривалості роочого часу
3. Скорочений та неповний робочий час
4. Міжнародно-правове регулювання надурочних робіт
5. Ефективність міжнародно-правового регулювання робочого часу та його вплив на трудове законодавство України

II заняття

1. Поняття часу відпочинку у міжнародному трудовому праві
2. Видова диференціація часу відпочинку та її критерії
3. Міжнародно-правове регулювання щорічних відпусток
4. Проблеми імплементації міжнародних норм про відпочинок у трудове законодавство України

Література:

Законодавство

Міжнародні акти

Загальна декларація прав людини 1948 р.

1. Пакт про соціальні, економічні і культурні права // Права людини. – К., 1992.
2. Конвенція МОП №47 “Про скорочення робочого часу до 40 годин на тиждень” 1935 р.
3. Рекомендація МОП №116 “Про скорочення тривалості робочого часу” 1962 р.
4. Конвенція МОП №52 “Про щорічні оплачувані відпустки” 1936 р.
5. Конвенція МОП №14 “Про щотижневий відпочинок напромислових підприємствах” 1921 р.
6. Конвенція МОП №106 “Про щотижневий відпочинок у торгівлі та установах” 1957 р.

Національне законодавство

1. КЗпП України // ВВРУ, 1971, №50 ст.375.
2. Закон України “Про відпустки” // ВВРУ, 1997, №2, ст.4.

Спеціальна література

1. Аметистов З-М. Международное трудовое право и рабочий класс. М., 1970.
2. Аметистов Э.М. Международное право и труд. М., 1982.
3. Бурчак Ф.Г. Правове регулювання робочого часу і часу відпочинку. – К., 1992.
4. Гаращенко Л. Регулювання відпусток в конвенціях МОП та нормативних актах Країн Європи // Право України, 1999, №10.
5. Дайджест МОТ. Можно ли импортировать японскую модель // Человек и труд, 1993, №10
6. Киселев И.Я. Сравнительное и международное трудовое право. М., 1999.
7. Материалы МОТ Неполное рабочее время // Человек и труд, 1993, №4
8. Некифорова А.А. Нестандартные формы занятости и регламентация рабочего времени // Труд за рубежом, 1993, №1.
9. Пилипенко П.Д. Трудове право України. – К., 2003

Тема 10: Міжнародно-правове регулювання охорони праці

1. Загальна характеристика актів ООН та МОП в сфері охорони праці
2. Акти регіональних об'єднань держав в сфері охорони праці.
3. Міжнародно-правове регулювання охорони праці окремих категорій працівників
4. Ефективність міжнародно-правового регулювання охорони праці та його вплив на трудове законодавство України.

Література:

Законодавство

Міжнародні акти

1. Загальна декларація прав людини 1948 р.
2. Пакт про соціальні, економічні і культурні права // Права людини. – К., 1992.
3. Конвенція МОП №155 «Про безпеку та гігієну праці на виробництві» 1981 р.
4. Конвенція МОП №161 «Про службу гігієни праці» 1985 р.
5. Конвенція МОП № 167 «Про безпеку та гігієну праці на будівництві» 1988 р.

Національне законодавство

1. КЗпП України // ВВРУ, 1971, №50, ст.375.
2. Закон України «Про охорону праці»// ВВРУ, 1992, №49, ст.668.

Спеціальна література

1. Аметистов Э.М. Международное право и труд. М., 1982.
2. Головченко В. Права жінок в Україні: під кутом зору міжнародно-правових стандартів // Право України, 1992, №7.
3. Гусов К.Н., Толкунова В.Н. Трудовое право России. М., 2001.
4. Документы Международной Организации Труда (МОТ). – М., 2000.
5. Жорович Д. Вплив міжнародних норм про працю на вітчизняне законодавство // Право України, 2001, №3.
6. Иванов С.А. Проблемы международного регулирования труда. – М., 1964.
7. Кисень И.Я. Сравнительное и международное трудовое право. – М., 1999.
8. Костин Л.А. Международная Организация Труда. – М., 2002.
9. Смирнов О.В. Трудовое право. – М., 1996.